

LA NOVEL·LA DE DICKENS

NEUS CANYELLES
LA NOVEL·LA DE DICKENS

Proa

Primera edició: setembre del 2010

© 2010 Neus Canyelles

El contracte d'aquesta novel·la s'ha gestionat a través de l'agència SalmaiaLit

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Proa

Peu de la Creu, 4

08001 Barcelona

www.proa.cat

ISBN: 978-84-8256-940-6

Dipòsit Legal: B-25.759-2010

Fotocomposició: Víctor Igual, SL

Impressió: Reinbook

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, comprnent-hi la reprografia i el tractament informàtic, o la distribució d'exemplars mitjançant lloguer i préstec resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de l'editor i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

A E. L.

Avui de matí na Blanca ha tret la meitat dels seus estalvis per pagar-se el divorci. Poc després ha intentat convèncer-se que només es tractava de la meitat; però en realitat ha estat bastant més. Tot el que havia reunit amb les hores extres i els seus contes. En té un calaix ple. Fa uns anys va guanyar un premi local de relats breus, en un poble que ningú no sap on para. Escriu contes quan la nina dorm i ja ha escurat els plats al vespre. El torn de matí és bastant dur al supermercat, perquè has de reposar els estants que es buidaren durant tot el dia anterior. Li diuen: ja no queden brics de llet, o: els iogurts que caduquen demà han de passar al davant de tot. I ella s'ajup i en col·loca de nous o els va canviant de lloc. I demà es tornen a buidar els prestatges. Quan tot això va començar, l'advocada li va dir: en tindràs prou, amb el teu sou? Què hi fas, al súper? Ella li va contestar: omplir els prestatges quan estan buits. Però pensava vendre contes a una revista i demanar feina a un diari local. Sé fer ressenyes de llibres, li va explicar. A l'insti-

tut sempre em posaven bona nota dels resums de llibres i de les redaccions. Ha pensat que podria parlar de llibres. Pot llegir quan la seva filla s'adorm. Viuen en un pis molt silenciós. L'advocada no li va contestar. Com que tot eren suposicions, encara, no va obrir la boca. Però tu només fas mitja jornada, no? O fas el torn d'horabaixes, també? No, no el faig; per la filla. Però millor. Així tindrè més hores per fer ressenyes, va contestar. L'altra li va allargar la mà: era una factura amb els seus honoraris.

Avui, després de treure la meitat dels seus estalvis del banc, ha pujat les escales del despatx. És bonic, cèntric. Encatifat de dalt a baix. Té les aixetes del lavabo que semblen d'or. I ni tan sols són les de casa seva. Quan ha entrat ha tirat el sobre amb els seus estalvis damunt la taula. Ella normalment és ben educada. A més, tampoc no sap dir males paraules. Per això ha tornat a agafar el sobre amb els doblers, n'ha tret les arrugues amb les dues mans i l'ha dipositat suaument sobre la taula un altre cop. Té, ha dit, els doblers.

Cada vegada que fa tard a cercar na Cecília li vénen els remordiments. Si tengués un cotxe com les altres mares això no li passaria. Però l'autobús s'atura tantes vegades, que el camí es fa molt llarg. No troba un seient i es queda dreta vora la finestra de socors. De vegades s'imagina que tenen un

accident enmig de la ciutat, perquè hi ha una terrible tempesta i els arbres del passeig comencen a caure i tallen tots els carrers, i que ella és la primera que pot sortir de l'autobús perquè sempre està dreta recolzada a la barana d'aquesta finestra. És afortunada de no haver trobat cap seient lliure. Es veu reflectida en els vidres, entre les lletres que diuen finestra de socors. En el fons no té mala sort per haver d'estar dreta. Alguns passatgers queden atrapats i ella mira enrere, però ha de seguir endavant perquè la seva filla l'espera. I així se li fa més curt el trajecte i, sense adonar-se'n, ja és el moment de baixar. Na Cecília sempre és la darrera que se'n va de l'escola de dansa. L'espera amb les seves bosses. De vegades du un forat molt gros a les calces de color rosa, però ella no la renya. Només pensa que li n'haurà de comprar unes altres, i que costen quatre euros amb cinquanta cèntims. Aquestes despeses petites són com busques dins un ull. Mamà, la professora ens ha dit que hem de dur el tutú del fi de curs passat, per veure si encara ens està bé, li va tornar a recordar ahir. Ella es va fer un doblec al puny de la camisa perquè no se li oblidés deixar el tutú preparat per a la propera classe.

Després de separar-se, en Waldo, que sempre havia voltat pel món des que arribà de l'altre costat de l'oceà, agafà el seu violí i se n'anà a tocar a un

casino del sud. Acordaren que vendria a veure la nina sovint. Ella es va quedar amb una cartilla de l'atur, perquè el restaurant on treballava va haver de tancar. Cada dia dotze havia d'anar a posar-hi un segell, sens falta. Si un dia no hi anava, perdria el dret de cobrar aquells doblers. Això li causava molta angúnia. Era l'únic moment en què s'enfadava i se li acudia de pensar que tota la responsabilitat era seva. En Waldo era al sud, passant els dies tocant amb els seus amics. Potser aquell dia dotze es trobava en un bar fent ballar salsa a uns turistes o tenia estrena en un elegant teatre d'òpera. Però ella només feia cua a l'oficina de l'atur, perquè si no la pobra Cecília no podria tenir cap més tutú o hauria de dur les calces foradades, per exemple. Perquè la seva mare era un desastre. Cada vegada que sortia de l'oficina, la cartilla tenia un segell més. En total n'hauria de dur devuit, de segells. El número devuit es compta bastant de pressa. Els dies correran i ella no es pot passar el temps pensant a fer cua, només. Avui ha arribat la factura del telèfon i, si no s'equivoca, demà toca pagar la contribució trimestral del fems.

Na Gina ha vingut molt contenta avui migdia a prendre cafè. En realitat ha baixat a cercar els pantalons curts del pijama, que li havien caigut de l'estenedor. Però sempre que això li passa es queda a prendre cafè. Has vist els mobles que hi havia

vora l'ascensor?, li ha preguntat. Són de bona qualitat. Tendrem veïns nous. I ell està com un tren, eh? M'agradaria que te'l topessis al replà, a veure si t'animes. Que no, que és broma. Du unes ulleres de pasta negres. Mira que si és un d'aquells intel·lectuals. Escolta, no deus tenir una aspirina, crec que m'he refredat. Na Gina és molt alegre. Ella li pregunta si li ha arribat la factura del fems. Li contesta que ni se'n recorda, perquè no sol mirar les factures; les ajunta totes i llavors un dia qualsevol passa pel banc i les paga. Na Blanca li dóna l'aspirina; però na Gina veu que no es troba bé. És la migranya de sempre.

—Si vols puc acompanyar na Cecília a ballet, avui.

—No cal, segur que em passa.

—És que avui no faig res. Tenc el dia lliure.

—Que no, t'he dit, ja em passarà.

—Tu no havies d'anar al neuròleg?

—Sí, dimecres. Ja he demanat hora.

—Ah, molt bé. No te n'oblidis.

—No, no. Escolta, em sembla que ens han apujat el fems. Ja t'ho miraràs, i em dius alguna cosa.

Hi havia un camí molt verd, tot humit. Era l'inici de la primavera, i les petites flors blanques dels ametlers ja havien caigut a terra feia setmanes, però aquells camps no es podien deixar de veure. Els cabells se li havien ondulat encara més, perquè

feia una mica de boirina. En Waldo li havia fet una espècie de paraigua amb la jaqueta i un pal de la vorera. I així continuaren turó amunt. Encara faltaven dues hores per tornar a agafar l'autobús. Algun dia tendrem un cotxe, com les parelles normals del segle xx?, preguntà na Blanca. I tot d'una es va veure el petit poble, des de dalt, i s'asseguren a fer-se una foto. Primer ell i després ella. Quan neixin els nostres fills, vendrem aquí a be-
renar de pa amb sobrassada i sucre, digué, rient, en Waldo. No tendrem fills, encara no ho saps? Tu seràs violinista, i faràs concerts per tot el món, i jo escriuré contes. Com que guanyarem poc i ens passarem el dia treballant i en altres ocupacions indecents, no podrem criar fills. Ah. Si és així, no ho tornaré a dir, acabà ell. Aquelles fotos no les havien arribat a revelar mai, perquè eren dos irresponsables. Varen perdre la càmera en algun punt del camí. Tot ho perdien.

Na Gina fa més d'u setanta i té els ulls blaus. La seva cabellera arrissada de color roig és la causa que tothom es giri a mirar-la. També havia volgut ser ballarina, i per això arriba prest per tenir uns minuts per guaitar les nines rere els vidres mentre fan els exercicis a la barra. Però fa temps que abandonà aquella aspiració de la dansa i ara es prepara per presentar-se a un concurs de bellesa. Tothom l'anima prou, des del seu petit poble. Na

Cecília l'estima molt, i no s'estranya quan la va a cercar a escola o a ballet. Ja s'imagina que la seva mare està malalta. Se l'endú a berenar, i la nina li explica el que han après a classe. La mamà estarà contenta perquè no m'he fet cap forat a les calces, diu. I entren a una cafeteria. Na Blanca jeu al llit amb un fort atac de migranya. És a la seva habitació, a les fosques, amb una palangana al costat, per si de cas li vénen els vòmits. Plora. Té calfreds, i això que s'ha posat una manta sobre el cobertor. En alguns moments veu pampallugues, uns colors blanquinosos que la fan espantar, però només al principi. S'acaba de prendre una pastilla forta i l'únic que voldria seria adormir-se. No ha de pensar en res ni en ningú. Però això és impossible. El telèfon sona. No pot badar la boca ni moure's. Es pensa que es morirà. La darrera vegada, l'atac li durà tres dies. Així no es pot viure, així no es pot viure, mormola. El telèfon s'atura. I de sobte comença a recitar números, i veu papers amb números. Tires i tires molt llargues de paper plenes de xifres. Tot això, he de pagar? Es posa a plorar amb més força fins que es troba amb tota la cara banyada de llàgrimes i el front suat. Que vengui na Cecília. On és? Per què tarda tant? I si em mor i no la veig més?, pensa. Aquest atac és el pitjor de la meua vida. He de canviar de metge. Es mou repetidament, perquè no sap com col·locar-se. Una llum blanca més potent il·lumina tota la paret del seu davant. Al fons, hi veu una silueta. Li

sembla un homenet assegut en una cadira. Durant uns segons és capaç de distingir una figura nítidament. És vell. Du barbó, vestit amb guardapits, i un llibre a la mà. Na Blanca no té por. No és la primera vegada que veu coses rares, i el metge li va parlar seriosament de les possibles al·lucinacions durant els pitjors atacs. Està xopa de suor. Mou les cames amb violència per retirar-se la manta del damunt. Es pensa que el cap li explotarà del mal que té. Es voldria posar dos coixins davall la nuca, per estar més dreta, però és incapaç d'allargar el braç. Tanca els ulls, i quan els torna a obrir l'home ha desaparegut i la claror blanca s'ajunta en una bola i es desfà lentament en una pluja de miques de llum que van caient al terra. Em mor, sospira. Pobra Cecília... Li puja per l'esòfag un sanglot amarg. I llavors, quan es vol acotar per agafar la palangana, potser es desmaia, o tal vegada s'adorm per l'efecte de la pastilla. Quan entren na Cecília i na Gina només senten un ronc suau. Na Cecília s'ajeu al seu costat i li pren la mà. No li agrada gens deixar-la sola.

És blanca?, va preguntar a en Waldo, que anava tot tapat amb una bata verda, com el metge i la comare. Sí que ho és. No havia pogut evitar la pregunta. Vivien en un món de blancs. A ell no li havia sabut greu que l'hi fes. Quan arribaren a casa, com que es passava les nits desvetllada per-

què la nina no dormia bé, va reprendre aquell antic costum seu d'escriure contes. Ho havia fet sempre, des que era petita. Eren històries molt curtes que redactava amb rapidesa, fàcilment, com si li fossin dictades. Després les perdia, o les deixava a qualsevol lloc. Dins un llibre, damunt una taula, amuntegades, en un calaix de la cuina. N'escrigué una d'una nineta que naixia blanca però que cada dia s'enfosquia una mica. Sa mare, cada vegada que s'acostava al bressol la veia més obscura, del color dels seus avantpassats. I, a poc a poc, na Blanca va agafar por del seu propi relat. La nina del conte es tornà ben negra, i la seva mare es passà la resta de la seva vida inventant tota mena de fórmules per intentar tornar-se també negra com la seva filla. Però na Cecília ja té nou anys, i és blanca. I, a més, rossa.

—Vostè dirà.

Fa uns minuts, a la sala d'espera, s'havia preparat una espècie de discurs. Havia trobat totes les paraules, des de la primera fins a l'última. N'havia estat capaç. Una secretària li havia ofert un cafè i ella l'havia refusat per no posar-se més nerviosa. Però ara no sabia què dir. Perquè no hi havia anat recomanada per ningú, ni tenia gens d'experiència en res. Ha provat de dir que li agradaven els llibres, que necessitava fer feina a casa, i que havia pensat que podria fer alguna ressenya

per a la revista de tant en tant. Ha dit, literalment: m'agradaria publicar en la seva revista. La resposta del director ha estat: ara mateix no necessitam ningú, però si ens vol deixar un currículum, el tendrem en compte. Na Blanca ha somrigut sense ganes, ha sortit i ha obert el moneder. Vint-i-un cèntims, hi du. L'entrevista només ha servit per gastar-se en el taxi el que li quedava per passar la setmana. Ara ha de tornar a casa a peu. Vint-i-un cèntims. Tanca el moneder i en penjar-se la bossa s'adona que du el puny de la camisa doblegat. Per què s'havia fet aquell doblec? Impossible recordar-ho.

Na Gina entrà de pressa amb les bosses de la compra. S'obrí l'ascensor i en sortí el veí del tercer, que li aguantà la porta. Ella s'afanyà a entrar-hi. Li donà les gràcies. Ell la mirà de dalt a baix i li va somriure. Realment aquell matí na Gina estava espectacular. No havia treballat durant la nit, perquè feien reformes al bar, i tenia tota la setmana lliure. S'havia aixecat ben prest i havia sortit a córrer. Després havia passat dues hores al gimnàs. Pensava anar a la sauna i a la perruqueria. Ell es presentà.

—Som el veí del tercer, Samuel Estelrich. La meva dona i jo ens vàrem mudar aquí el mes passat.

Ella li somrigué i va fer el mateix.

–Jo visc en el quart. Som na Gina. Gràcies, molt amable. –I assenyalà la porta.– Que vagi bé.
–Sí.

En lloc de pujar a casa seva toca el timbre de na Blanca. És com un raig. Nom Samuel, però té dona. Què trobes? Ara que m’he fixat en un home, justament és casat. De totes maneres, quan descobreixen que treball en un bar de copes i que vull ser miss, tots em deixen, ja ho sé. Però aquest m’havia fet gràcia. No sé per què. Bé, sí que ho sé. Està molt bo. Tu encara no te l’has topat per l’escala? És guapo. És molt guapo. La dona no l’he vist, encara... I a tu què et passa, que no dius res? Ei, Blanca, tens mal de cap?

–M’han apujat el lloguer. –I li mostra un sobre obert de mala manera.

Necessit una feina de matins, a una oficina, a un banc, a una botiga. O en un bar. No m’importa on sigui ni el que em toqui. Però que duri fins a les cinc cada dia. Sense haver de fer cap examen. Ara no em puc posar a estudiar. Se m’acaba el temps. Això és el que necessit. Jo l’únic que veig és que els mesos passen molt de pressa i que em vencerà l’atur. Per favor, m’ho podrà mirar, senyoreta? Tenc una filla de vuit anys i a les cinc surt d’escola. Després l’he de dur a classe de ballet. Balla molt bé i no vull que hagi de deixar les classes per culpa meva. Em sabia greu. Ballar és el que més li

agrada en el món. Ho va escriure en una redacció a classe de llengua. Havien de contestar la pregunta: «Què és el que més t'agrada fer de totes les coses que fas?». Si es tracta de netejar, tampoc no m'importa. Puc fer fotocòpies o preparar cafès. El que no tenc és el carnet de conduir. Això no. Em sap greu. Hi posi un no. L'horari? De nou a quatre i mitja. No, els dissabtes i els diumenges no tenc amb qui deixar-la. Bé, ho podria consultar amb una amiga. Sé anglès. Vaig fer BUP i COU, però no tenc estudis universitaris. Em vaig casar molt jove, jo. Estava sola.

Es veu que la seva mare estava malalta. Per això no s'ha recordat de preparar-li el tutú. Però no la podem deixar fora de la representació. Demà el durà. Veritat que sí?, somriu na Colette agafant na Cecília per la barbeta. La nina mira en terra. Quasi no li senten la veu quan respon: sí. I surt sense fer renou de la sala de professors.

Quan es desperta i veu que na Cecília és al seu costat, adormida, es troba com si li haguessin tret un pes del damunt. Ja no té mal de cap. Només està molt cansada, com si hagués corregut una maratón. O dues. S'aixeca a glopejar i a beure aigua. Es posa una bata i es pentina una mica aquells cabells tan estranys que té, ni llisos ni ar-

rissats. Quina mala cara que faig, pensa. Són gairebé les dues de la matinada. Se'n torna al llit i s'ajeu vora la nina. La mira. Només entra la claror dels fanals del carrer per la finestra. No s'ha llevat l'uniforme de l'escola. Li treu les sabates i li posa bé el cobertor. Li passa la mà pels cabells. Sent la seva respiració. Se li fa un nus al coll, però s'aguanta.

El Dr. Llätzer sempre es col·loca bé les ulleretes abans de començar a escoltar-la. Després agafa la ploma i un full en blanc. Pren nota de les seves explicacions.

—Darrerament els atacs són pitjors. Tenc visions.

—Ja. Li vaig dir que això podria passar. Per què no ha vingut abans a veure'm?

—Haviem quedat que esperaríem a veure com m'anava el tractament.

—Sí, però almenys m'hauria pogut telefonar.

—Tenc moltes coses al cap.

Na Blanca somrigué. El Dr. Llätzer també va fer un gest estrany amb la boca, que podria haver estat una demostració que aquella frase tenia gràcia.

—A veure, com li ha anat el Solgol?

—Al principi bé; ara ja no em fa res.

—Provarem amb una altra cosa.

El doctor es girà cap a la pantalla de l'ordinador. Ella continuà parlant.

–I què faig amb la llista dels aliments?
–N’ha descobert algun altre que li causi problemes?
–Les taronges. No en puc menjar.
–No és la primera persona que m’ho diu. Els cítrics són dolents per a la migranya. Elimini’ls per complet.
–Aviat no podré menjar res!
Ell es posà a riure.
–No digui això... Hem d’anar a cercar l’origen del dolor per combatre’l.
S’apujà les ulleretes i continuà investigant.
–Aquí... Miri, podríem provar amb el Topamax 100. És un medicament per tractar l’epilèpsia. Però està comprovat que funciona molt bé en casos de migranya. A més...
–Sí?
–A les dones els agrada, perquè els fa perdre pes. –I repetí aquella mena de somris lleugerament.
–Ah sí?
Na Blanca no sabia on mirar. Ella volia perdre el mal de cap. Res més.
–Se’n prengui una al matí i una al vespre, per començar. Torni d’aquí a un mes. Al principi notarà un petit formigueig a les mans i als peus, però desapareixerà tot d’una. No es preocupi. Jo crec que li anirà bé. També li receptaré un tranquil·litzant. Dorm bé?
–No gaire.

Realment no li importava. No volia dormir.
Els vespres escrivia contes.

–Amb això dormirà com un àngel.

I li donà les receptes.

–Si torna a tenir visions, m’agradaria que en parléssim. Per cert, què va veure? Alguna llum?

–Sí, una llum blanca que inundava tota la paret. I després un home assegut a una cadira i amb un llibre a les mans. Jo crec que llegia en públic, perquè anava mudat amb un guardapits i un vestit de diumenge.

–Un home? I no va tenir por?

–No, no, el vaig reconèixer. Era en Dickens.

–En Dickens, l’escriptor? –preguntà el doctor, astorat. Les ulleretes li lliscaren pel nas i li caigueren en terra.

–Sí, en Dickens. Jo no en conec cap altre, de Dickens. I vostè?

–No, jo tampoc. Però, com és això?

–No ho sé. Però estic segura que era ell. De petita tenia un llibre seu i a la primera pàgina hi havia una fotografia on apareixia vestit i assegut ben igual que com se’m va aparèixer. Era ell.

–Segur que eren els *Contes de Nadal*. A casa també el teníem.

–No, no. No ho eren. Era *Grans esperances*. Allà on jo vivia només hi havia aquest llibre, i ens l’anàvem passant. Estava tot espenyat.

–El deu haver llegit moltes vegades, no?

–Exactament vuitanta-quatre.

–Caram! Ja se'l deu saber de memòria...

El doctor l'acompanyà a la porta. Estava segur que amb el nou medicament milloraria molt.

–Res de taronges, molta tranquil·litat. Aquest Dickens no tornarà a molestar-la.

S'acostà de nou a la taula i s'ajupí a agafar les ulleretes després de donar-li la maneta.

Na Blanca ha escrit una llista amb retolador. Una llista del que no pot menjar ni beure: taronges i cítrics en general, plàtans, embotits, xocolata, productes lactis (iogurt, flams, formatges, brosat...), alcohol (sobretot ni vi ni cava). Millor si no fuma. Aquesta llista l'ha fet per duplicat. Una còpia l'ha penjat a una rajola de la cuina, ben visible. L'altra la du dins la cartera, per si de cas li agafa un atac en algun lloc fora de casa. Està convençuda que algun dia no se'n sortirà. Avui, mentre estava aturada en un semàfor ha començat a notar un formigueig als peus i no podia caminar bé. Quan el llum s'ha posat verd tothom ha passat menys ella. Després, a la cua de l'atur, el formigueig li ha repetit. Quantes de caselles buides em queden? Les ha comptat. Onze. Li han dit que tiri currículums. Però on els pot dur? Primer va fer feina de cangur. Després a la recepció d'un hostal. Durant un estiu va ser socorrista en una piscina municipal i monitora infantil en un campament. També ha netejat cases, ha despenjat telèfons i ha

arxivat papers en un despatx. Ha treballat a dos bars de menjars ràpids i de dependenta en una sabateria. La feina més llarga ha estat la del restaurant, on va conèixer en Waldo, fins que varen tancar. No li agrada cap d'aquestes feines. Només li agradava la música d'en Waldo, que passava per les taules i s'hi aturava a tocar el que li demanaven els clients. Ella pensava: com pot ser que se sàpi-ga totes les cançons que li sol·liciten? Podia ser *O, sole mio*, o *Yesterday*, no importava. Una vegada va entrar una parella de russos i li varenregar amb molt d'interès una cançó molt trista. Ella, des del tasser, va pensar: segur que aquesta no la sap. Però ell, com si res, els va somriure, es col·locà el violí damunt l'espatlla, hi acomodà la barbeta i es posà a tocar amb la mateixa seguretat de sempre. Mai no en deixà de tocar cap. Tota aquella gent li deixava doblers en un platet daurat. S'hauria d'haver imaginat que amb aquella misèria no en tendrien mai prou. Però no ho va fer.

Na Cecília li ha dit a na Gina que vol ser guapa com ella per no estar sola. Que la seva mare està sola perquè no és guapa. A na Gina, el seu nòvio, quan en tengui, no la deixarà mai. Mentre parlen, es mengen un pastís de crema comprat a la botiga que hi ha just al costat de l'escola de ballet. Na Gina se l'ha intentat menjar per força, per complaure-la, ja que no pot engreixar ni un gram si

vol estar a punt per a la prova del mes que ve. Pot arribar a ser miss de la província. Si és així, haurà de viatjar a la capital, i la competència serà molt dura. S'haurà de preparar molt. S'haurà de cuidar aquells rínxols com si fossin de seda. I el somriure serà essencial. Però sap que tota aquella possible esplendor mai no la farà canviar, perquè el que compta de debò en les persones, la bellesa que mai no ha de deixar que se li escapi, és la bellesa interior. Això ho ha sentit a dir a totes les reines de la bellesa que tant admira. Ho diuen a les entrevistes. Deixa la meitat del seu pastís al plat i li diu a na Cecília que, si en vol més, es pot acabar el seu, que ja no té més gana.

En Waldo havia fet doblers el cap de setmana tocant en una festa privada. Era un aniversari a la casa d'un dels amos d'una multinacional de xocolates suïsses. Ningú no sabia que tenia aquella mansió tan a prop de la ciutat. Ell i el seu quartet de corda havien tocat tota la nit per a aquella gent tan mudada. Havia guanyat un poc més de tres-cents euros. Després havia tornat a casa molt content, de matinada. Pujava les escales cantant. Calla, que despertarà na Cecília, li havia xiuxiuejat ella, col·locant-se l'índex sobre els llavis.

—Tenc doblers.

I dilluns, ben prest, s'aixecà, es perfumà amb aigua de roses, i es va prendre el seu te mentre

escoltava el quartet de Ravel. Després baixà les escales cantant i passà tot el dia fora. Quan tornà a casa ja eren quasi les deu. Pujà les escales a poc a poc, bufant, perquè havia de suportar el pes d'una caixa molt feixuga.

–Què dus, pare? Què és això?

–Mira, Cecília. És un regal per a la teva mare.

Tots dos començaren a obrir aquella enorme caixa de cartró. Era plena de papers arrugats de diari que separaven les peces d'una preciosa vaixel·la blanca que tenia totes les vores daurades. Aquella vaixel·la devia costar, almenys, tres-cents euros.

–T'agrada? Ja no et queixaràs més que tenim tots els plats cruiats. Pots convidar qui vulguis a dinar, amb aquesta meravella.

Na Blanca no podia obrir la boca. Es va asseure en una cadira del menjador, va treure un plat de postres de la caixa i passà el dit per tot el fil daurat de la vora. Dues llàgrimes li rodolaren a cada banda del nas. Na Cecília es tancà a la seva habitació.

–Sempre t'ho dic, Blanca, ja ho sé. T'ho he repetit mil vegades. Però els pobres ho hem de fer així. Si no, mai no tendrem res.

Ella tenia ganes de córrer al calaix on guardaven els papers i mostrar-li, una per una, totes les factures que havien de pagar, les que el banc els havia tornat. El rebut de les classes de ballet i el cosit que duïen les calces roses de na Cecília.

–Blanca, jo som un bon violinista...

- Ets el millor.
–No tenc sort.
–No.
–Per què plores? Avui som feliç.
–Per què sempre t’he d’entendre jo a tu? Ni tan sols m’has dit on eres en tot el dia.
–Perdona’m, perdona’m. Volia trobar-te el millor regal.
–Em sap greu, però no ho has aconseguit.
–No t’agrada, la vaixella?
–És la més preciosa que he vist mai.
–Vols que la torni?
–No.
–És massa cara?
–No. Segurament val el que t’ha costat.
–Què vols que faci? Digue-m’ho i ho faré.
–Sabries fer-te la maleta tu tot sol?

Na Cecília ha tret les millors notes de la classe. La professora ha esperat na Blanca per felicitar-la personalment i li ha donat l’informe. Li ha dit que té moltes qualitats per a la dansa i una gran musicalitat. Segur que l’ha heretat del seu pare, diu ella; jo som un desastre per a la música. Na Colette somriu i passa la mà amorosament per la galta de la nina. Ha pensat que aquest estiu podria fer un curset intensiu tres dies per setmana. Na Blanca somriu i, amablement, li contesta que s’ho pensarà. És que ara viuen soles i l’escola és molt lluny.

–Ja, però és una llàstima que na Cecília es passi tres mesos sense practicar.

–Sí, ja ho entenc. Bé, ja ho pensaré.

–El curset costa cent-cinquanta euros. L'impartirà una gran ballarina que ve de Rússia.

–Deu ser molt bona.

Però a na Blanca només li ha quedat clar el preu del curset: cent cinquanta euros.

–Ho pensarem. Eh, Cecília?

La nina somriu, i la mestra li torna el somriure i li desitja un bon estiu.

Eren les tres de la matinada. Na Blanca es despertà amb mal de cap. S'aixecà a obrir la finestra i guaità a fora, perquè li toqués l'aire. Era fresc i humit, com si volgués ploure. Era com un consol minúscul. Un consol d'idiotes, pensà ella. S'assegué a la butaca. Agafà uns folis que tenia damunt la tauleta i un bolígraf i es posà a escriure un conte. S'acabava de recordar d'un vespre, quan en Waldo arribà a casa amb una vaixella molt cara i es gastà tots els estalvis que tenia. En realitat no eren estalvis. Es posà a escriure sobre aquella nit. La parella del conte no es barallava, ni tan sols cridava; però ella ja no suportava més les coses que feia el seu home i al final li deia que se n'anés, que es fes la maleta i la deixés tranquil·la. I ell, l'endemà, ho feia. Li agradà molt, aquell conte, infinitament trist a causa del mal de cap que

no li deixava veure les coses amb esperança. Deixà els folis i el bolígraf en el sofà i anà a la cuina a prendre's una de les pastilles del doctor Llätzer. Repassà mentalment la llista dels aliments.

–No, avui tampoc no he menjat res de tot això. Crec que aquesta llista és l'estupidesa més gran que he fet a la meva vida –digué en veu molt baixeta.

Després se'n tornà al llit. Na Cecília s'hi havia col·locat de través i no li deixava gens de lloc. Hagué de fer un esforç per posar-la bé al seu cantó. Ja pesava molt. Ja no era una nina petita. Ja volia fer cursos d'estiu de ballet i anar-se'n del seu costat.

De l'habitació de l'altra banda de la paret, que pertanyia al pis dels veïns, arribava un renou de veus confuses. Devien ser en Samuel i la seva dona, que tampoc no podien dormir. Primer només foren veus, com un xiuxiueig molest, ara que li començava a passar el mal de cap. Però uns minuts després es convertiren en plors i sanglots, cada vegada més potents. Na Blanca es tapà el cap amb el cobertor. Allà baix estava protegida del món. Del mal de cap, dels plors de la gent i dels cent-cinquanta euros més que hauria d'aconseguir per a na Cecília.

Na Gina treballa des de les vuit fins que no queda cap client al bar. I aquesta hora és un misteri. La

seva especialitat són els còctels. Fins i tot en prepara un que es diu Gina's Dream que s'ha inventat ella. Ningú no sap de què es compon; és el seu gran secret. En té molts, de secrets: la manera d'aplicar-se el rímel a les pestanyes, la dieta de l'endemà d'un menjar excessiu, els sostenidors que s'ha de posar en cada ocasió i unes quantes frases especials que fan que sembli una al·lota llista, a més d'atractiva. No llegeix ni li agrada visitar museus, però des dels setze anys viu sola. I en sap. Si guanya el concurs de miss es farà model o actriu de sèries de televisió. Però en el fons, allò que més desitja en el món és que l'estimin per com és, pel seu interior. Perquè és un tros de pa, generosa, amable, i mai no diu mentides. De vegades pensa que si conegués un home ric que la mantingués, ho enviaria tot a rodar, perquè això de ser miss deu ser pesat. Llavors tothom et vol exhibir, no? Massa pesat. Realment na Gina no sap ben bé què vol. De vegades li diu a na Blanca, que s'ha convertit en la seva única amiga: vull que un home m'estimi, per què és tan difícil? Està convençuda que na Blanca té una resposta a aquesta pregunta, però que, per alguna raó, no l'hi vol contestar. Mentre pensa això, un home s'acosta al taulell.

—Posa'm un whisky ben carregat, per favor.

—Sí, ara mateix.

Quan na Gina alça els ulls reconeix aquella cara. És en Samuel. Li dóna el tassó. Ell també ha vist qui era ella.

–No em diguis que treballes aquí!
–Mira, sí. Cada dia excepte els dilluns.
–Quina casualitat –diu ell amb una veu estranya.

–Sí. Ja diuen que el món és petit... –somriu ella.

Després intenta continuar la conversa.

–I tu, ja has acabat la feina per avui?

–Per sempre. M'he despatxat a mi mateix.

–Què dius! Com es fa, això?

–Fàcil: et poses davant d'un mirall i dius: senyor Estelrich, demà no cal que torni. Per què? Perquè està despatxat.

Na Gina riu, una mica espantada.

–És ver? No m'ho crec.

–Que sí, que sí. Ho acab de fer. T'ho jur. Vols que t'ho demostrí?

–Em sembla que ja havies begut abans d'entrar aquí...

–I a quina hora acabes? Què faràs després?

Na Gina canvia de cara, ofesa.

–No m'agrada que els clients em preguntin això.

–Ai, perdoni, senyoreta. Jo em pensava que...

Na Gina es posa a fer net la barra amb fúria.

–Quan s'hagi acabat el whisky, se'n vagi, per favor. Hem de tancar.

–Tan prest? Encara hi ha gent. O és que jo no tenc dret de ser aquí? On és l'amo?

–No hi és.

—Que guapa que és, senyora Gina, quan s'enfada.

—Per favor, no em faci això. Vol que cridi un taxi?

—No, no. Ja me'n vaig. Si l'he posat tan trista, me'n vaig. Només una pregunta: aquests cabells seus, són de veritat?

—Sí.

—Li'n puc tocar un rínxol? I me'n vaig. L'hi jur.

Na Gina surt de darrere del taulell i en Samuel li agafa un floc de cabells de la cabellera. Després l'ensuma, tanca els ulls i alena profundament. Diu: no vull que em deixis...

—Em cobra?

Abans de sortir li recomana que es posi una jaqueta, que ha refredat encara que ja sigui estiu. I que és perillós, per a una dona jove, caminar tota sola pel carrer de matinada.

Na Blanca ha pujat a l'autobús. No hi ha cap seient buit. S'instal·la, com sempre, dreta vora la barana de la finestra de socors i mira els carrers. Comença a ploure. Sembla una tempesta d'estiu, que durarà poc i no servirà per a res. Tal vegada per molestar. Acaba de sortir del súper i està rebentada. La sandàlia li ha fet mal tot el matí al dit gros del peu dret. Encara falta bastant per a les rebaixes, però així no pot continuar. Se n'haurà de comprar unes de noves. Avui la cap de les reposa-

dores li ha dit que anava una mica lenta. És que em fa mal un peu, li ha contestat ella. I l'altra s'ha girat sense cap mirament.

Davant seu hi ha dues dones de devers cinquanta anys. Estan assegudes i parlen durant tot el trajecte. Una va amb els cabells molt mal arreglats, tenyits de roig però amb les arrels ben negres.

–Aquest mes no he pogut ni anar a la perruqueria. Has vist quin cap que duc? –li diu a la companya de seient aixecant-se un floc de cabells.

–Escolta, jo ja fa temps que no hi vaig. Em faig les metxes jo, a casa. Tenc una cosina que en sap i me'n va ensenyar. Jo abans també hi anava cada dos mesos, però ara no puc. Fer-se les metxes, tallar i marcar, més de cinquanta euros. No, no, ni pensaments!

Na Blanca es torna a girar cap a la finestra. Plou amb més força, i ella no du paraigua. Pensa: sort que encara no tenc canes.

–Podries venir un horabaixa a casa a berenar i em poses el tint, així n'aprendria. Què et sembla?

–Clar que sí, quan vulguis.

–I tu, de quina marca te'l compres?

Ha quedat un seient buit al fons de l'autocar. Na Blanca s'hi asseu; es troba marejada. S'ha vist amb cinquanta anys asseguda allà, parlant com aquelles dones, amb una ratlla negra a cada costat de la clenxa. Un dia encara havia esperat que en Waldo tornaria sense el violí, disposat a fer qualsevol cosa. Collir tàperes, descarregar molls o pintar

persianes. Coses reals que no s'esvaeixen en l'aire i es poden agafar amb les mans. Coses que tenen forma i color i gust i olor que et permeten pagar coses amb forma i color i gust i olor. I mentre l'autocar de la línia vuit continua avançant per l'avinguda i la pluja la separa del món d'allà fora, treu un paper de la bossa i un bolígraf i comença a escriure un conte. «La recollida de la tàpera», el titula. El que passa és que no té temps d'acabar-lo; de sobte s'adona que ja arriben a la seva parada. Per això li cau el paper en terra quan pitja el botó de l'stop, i no pensa a agafar-lo abans de sortir coixejant cap a casa.

Perquè se n'anés en Waldo li havia hagut de demanar que es fes la maleta amb un crit. Les bones paraules no varen ser suficients. Tu ja no m'estimes, li repetia ell constantment. I se n'anava durant un dia o dos i ella no sabia on era. Al principi es preocupava molt. El símptoma que ho denotava més era que agafava un paper i es posava a escriure qualsevol cosa. Si la filla preguntava pel seu pare ella contestava: és a tocar; se n'ha anat una mica lluny, però aviat tornarà. Era molt petita i encara no entenia com es divideix el temps. Però les hores passaven lentes, i ell no tornava. Quan això es convertí en la normalitat, un dia na Blanca s'adonà que ja no es preocupava gens. Que fins i tot li era igual si ja no tornava. I li deia a na Cecí-

lia: el teu pare és un irresponsable. I com que va entendre que no volia dir-ho més, es va atrevir a pegar-li un crit molt fort, a les dues de la matinalda: si demà no et fas la maleta te la faré jo.

Quan el doctor Samuel Estelrich, neuròleg de professió amb bona posició econòmica, va saber que la seva dona estava molt malalta i que tenia poques possibilitats de curació, li va preguntar a ella què volia fer. Ella, que tenia només quaranta-tres anys i sempre havia volgut ser faronera com el seu avi matern, li respongué que volia viure damunt una platja.

Passaren vuit mesos fantàstics vora la mar, sense pensar en res. Passejaven per les roques i miraven les ones, com si s'acabessin de conèixer i el món no existís. Les medicines feien efecte i la vida els semblava un joc càlid i afectuós. Després d'aquell temps –que va ser el temps pel qual li havia valgut la pena haver nascut–, tornaren a la ciutat i es mudaren a un pis a prop de l'hospital on haurien d'aguantar moltes hores d'incertesa i dolor. Era un tercer pis petit però bonic. Tenia una galeria a la part de darrere on sempre hi tocava el sol i on arribaven sovint les rialles d'una nina que vivia a la casa del costat. Na Laura l'escoltava mentre es prenia el suc de taronja. Havia esbrinat coses sobre la petita Cecília. Sabia que era ballarina, perquè havia vist les malles i les calces esteses

allà fora; i que vivia només amb la seva mare. Bé, tampoc no era gran cosa el que sabia, però li agradava estar allà. I encara que plorava molt per haver de separar-se d'en Samuel molt aviat, també era conscient que fins aleshores no s'havia pogut queixar de res.

Al principi ell anava a treballar. Quan ella empitjorà, l'acompanyava a l'hospital i no se'n separava. A casa tampoc no la deixava ni un minut. S'ocupava de totes les feines domèstiques, del menjar, de rentar-la i vestir-la. Va fer venir una perruquera que li dugué les millors perruques i una aïlota que li feia la manicura. A na Laura li era igual, però ho suportava. En Samuel només va perdre els nervis una nit. Es va desfer, i no recorda què va passar. Es despertà de matinada assegut als graons de l'escala, tremolant de fred i amb un gust amarg a la boca. Tenia, com un eco, unes paraules clavades al cervell: no vull que em deixis. S'aixecà de pressa i posà la clau al pany. Na Laura se n'acabava d'anar. L'havia deixat. Duia la perruca posada i tenia les mans gelades, però les ungles acabades de pintar. La bata tota cordada, amb un floc perfecte a la cintura, i les sabatilles a joc. Damunt del llit hi havia fotografies escampades. Moltes eren de tots dos en alguns viatges, les de la boda, i les de la platja. A la més petita, en blanc i negre i amb les vores ondulades, hi sortien ella i el seu avi. Estaven agafats de la mà i molt somrients al peu del far.

–Senyor Dickens, què li semblaria prendre un cafè? Hem passat una mala estona –va dir na Blanca mentre s’incorporava i es posava les sabatilles.

–No li diré que no. Vagi passant, jo deixaré la cadira en el seu lloc –respongué Charles Dickens.

I quan entrà a la cuina, continuà parlant:

–No m’agrada gens veure-la així, patint d’aquesta manera. No pren cap medicament? La ciència deu haver avançat molt des de 1870.

Na Blanca somrigué, al mateix temps que treia d’un armariet unes precioses tasses de cafè i uns platets blancs voltats per un fil daurat i obria la cafetera.

–Tenc una farmaciola plena de pastilles. Ja l’hi mostraré. Segur que no n’ha vist cap altra igual. I les sé distingir totes. És fàcil. N’hi ha unes que em feien tremolar les mans i els peus. Però això només va ser les dues primeres setmanes. Les coses són diferents quan t’hi acostumes, no?

–Ah, sí.

–Una s’acostuma a tot.

Tot havia començat dos dies abans, amb una carta d’en Waldo. Na Cecília havia demanat a la seva mare si per fi podria fer el curset de ballet. Na Gina era a casa. Intentava explicar a la seva amiga que només faltaven dues setmanes per al certamen de miss provincial, i que pensava tallar-se una mica els cabells. Només li quedaven tres dies abans de començar les vacances.

–Demà aniré a la perruqueria. Escolta, Blanca,

vols que me n'hi dugui na Cecília? Diu que vol canviar-se el pentinat.

—No, no, per favor. A mi m'agrada tal com està. A més, si es talla els cabells, com es farà el monyo?

—Només una mica les puntes. Deixa-la venir. Li fa il·lusió venir amb mi. Tu descansas. Després la convidaré a dinar i anirem de compres. Li vull regalar un vestit.

—Per què ets tan bona amb nosaltres, Gina?

—Sou les úniques amigues que tenc aquí.

—No puc pagar-li el curset de ballet. I ara en Waldo em demana doblers per comprar-se un esmòquing.

—Què?

—Un esmòquing. Diu que si no en té, no pot tocar a llocs elegants. M'ha promès que m'ho tornarà tot.

—Però quina barra! Un esmòquing costa més de cent cinquanta euros, Blanca. No ho entens? No li facis cas.

—És que...

—Li has de dir que no. No em diguis que pensaves enviar-li els doblers. No m'ho puc creure.

Quan na Gina sortí d'allà, mitja hora després, estava realment enfadada. Al replà, en Samuel entrava a casa seva. Ella notà la seva presència i es girà cap a la seva porta. Li preguntà:

—I tu què mires?

Però en Samuel no contestà. Tancà, caminà

pel passadís arrossegant els peus i es dirigí a la galeria. S'assegué a la butaca de na Laura. Mirà totes les coses al seu voltant: les fotografies damunt les tauletes, la pantalla negra del televisor, a la llibreria, el ram de flors músties i la gàbia del canari, amb l'aigua bruta. La preciosa catifa persa, tan cara. Els quadres d'oliveres i la marina. El rellotge de paret, aturat. La manteta de quadres, sobre el braç de l'altra butaca, i la petita làmpada que na Laura encenia per fer sopes de lletres, quan l'esperava els vespres. El canelobre de plata i el mirall de fusta. L'espelma que havien encès quan tornaren de la platja. Ho mirà tot. Després es tapà la cara amb les mans i es posà a plorar. Rere la paret de la llibreria, a la galeria de na Blanca, na Cecília cantava i saltava. Parlava:

–Mamà, mira què faig.

I començà a fer piruetes en diagonal, rient i rient.

–Em podré tallar les puntes, demà? Vaig a la perruqueria amb na Gina?

I na Blanca respongué:

–Sí, hi pots anar. Però atura't, per favor, que tenc mal de cap.

Na Cecília s'acostà a la seva mare, li posà la mà al front i el pitjà fort:

–Ara et passarà. Som màgica.

S'ho creia de veritat. Una vegada la seva màgia havia fet efecte. Però aquell dia i el següent, no. Després de sortir de casa, per anar amb na Gina,

na Cecília s'oblidà del cap de la seva mare. No li agradava deixar-la sola, però tenia moltes ganes d'anar a la perruqueria amb na Gina.

Na Blanca tancà les persianes i quan l'habitació es quedà a les fosques es tombà al llit.

—El doctor Llätzer no em troba una solució. No hi ha manera.

Els ulls se li començaven a entelar. Però sabia que si plorava el mal li augmentava. Es tapà amb el cobertor i tancà els ulls. Si almenys em pogués adormir, pensava, tal vegada em despertaria millor. Intentà no pensar en res. No he de pensar en res, mormolà. No hi ha euros en el món, ni números, ni doblers de cap classe. Jo no tenc problemes. No necessit cap esmòquing. No tenc marit. Aviat trobaré feina... Començà a sentir renou de mobles rere la paret, com si els veïns fessin canvis en la decoració. Mobles que s'arrossegaven. Però no se sentien veus; només cames de taules i cadires fregant el trespol. I de sobte la sorprengué una veu que deia:

—Així no hi ha manera. Quin enrenou tan inoportú.

Aquella veu l'espantà molt. Obrí els ulls. L'havia sentit molt a prop, als seus peus. Una veu d'home gran, però no excessivament greu. Una veu agradable, amistosa. S'incorporà una mica. I allà, assegut a la mateixa cadira que l'altra vegada, hi havia el senyor Dickens, amb el guardapits però sense el guardapols, i una gran i vistosa llaçada al coll, a punt per a la lectura.

–Si m’ho permet, li llegiré un conte –digué, tocant-se lleument el bigoti–. He pensat que la distrauria del seu malestar. O potser l’empitjoraré?

Na Blanca es quedà bocabadada. Una visió o una al·lucinació podien ser normals. Sí. Havia llegit alguna cosa sobre les visions durant les crisis de migranya. El mateix doctor Llätzer li n’havia parlat. S’aixecà amb un bot i es disposà a telefonar al doctor. Potser necessitava que la ingressessin d’urgència.

–Vostè em coneix?

Ella es decidí a parlar. El doctor Llätzer, segurament, no la creuria.

–Vostè és Charles Dickens. L’he vist en una foto.

–Exacte. Som famós pels meus recitals de contes i novel·les. Per capítols, és clar. M’agradaria llegir-li’n un. Em sap greu que es trobi tan malament. M’encantaria poder ajudar-la una mica, ja que som aquí. M’ho permet?

–Però... Com pot...?

Tenia ganes de dir-li que aquella situació era impossible. No ho va fer. Només fou capaç de contestar:

–Per favor...

Després colpejà els coixins per estufar-los una mica, els compongué, s’ajegué i tancà els ulls.

–Senyor Dickens, m’acab de prendre un tranquil·litzant i una pastilla per al mal. No seria es-

trany que em quedés adormida enmig del seu re-
lat, però no s'ho prengui com una descortesia. No
s'imagina fins a quin punt m'agraden els seus lli-
bres. És una sort que sigui vostè qui se m'aparegui
en les meves crisis.

Es retirà els cabells de la cara i digué, somrient
lleugerament:

–Pot començar en voler.

Dickens parlà:

–*Grans esperances*. «Com que el llinatge del
meu pare era Pirrip, i el meu nom Philip, la meva
infantil llengua de drap no aconseguí pronunciar
altra cosa ni més llarga ni més explícita que Pip.
De manera que jo mateix em vaig anomenar Pip, i
tothom em digué Pip.

»Dic que Pirrip era el llinatge del meu pare
basant-me en l'autoritat de la seva làpida i en la
meva germana, la senyora Joe Gargery, que es va
casar amb el ferrer. Com que no vaig veure mai el
meu pare ni la meva mare, ni cap retrat seu (els
seus dies eren molt anteriors als de la fotografia),
les meves primeres fantasies sobre com eren deri-
vaven il·lògicament de la seva làpida».

Na Blanca, alleujada per uns instants de tant
de dolor, de sobte es veié asseguda al seu llit de
feia molts d'anys. Dels primers anys que podia re-
cordar. Tenia nou o deu anys i passava moltes
hores asseguda al llit llegint aquell mateix llibre.
A l'orfenat no hi havia biblioteca, ni tan sols una
llibreria o uns prestatges amb llibres. Només a la

capella es guardaven els missals ordenats vora l'entrada, en un petit moble vell de frontisses rovellades. Però la mare Salvadora li havia deixat aquest volum de *Grans esperances*, perquè na Blanca tenia una predisposició especial a l'hora de fer redaccions i escrivia bastant bé. També li havia deixat un llibre d'oracions, però la nina preferia aquella història, amb personatges reals, amb infants desolats i amb poca sort, però amb moltes esperances. En Pip era el gran amic de na Blanca.

–En Pip va ser el meu millor amic –interrompé la lectura.

Dickens alçà els ulls.

–Perdoni, no el volia tallar. Continui.

I ell obeí. La seva veu era potent, gens afectada. Es notava que tenia traça a relatar en veu alta i, de tant en tant, movia les mans i gesticulava per explicar-se millor.

–«La meva germana, la senyora Joe Gargery, era vint anys més gran que jo, i s'havia guanyat una gran reputació davant seu i davant els veïns perquè m'havia criat “a mà”».

Na Blanca sabia que «a mà» significava que li havia costat molts doblers, perquè li havia hagut de donar el biberó: el seu llibre duia una nota a peu de pàgina que ho explicava.

Els dies de primavera, algunes vegades, si feia bon temps sortien totes les internes –les òrfenes, en realitat– amb alguna germana a passejar per l'era i podien fer el que volguessin: córrer, jugar,

collir flors. Na Blanca s'asseia davall un arbre i continuava la lectura del seu llibre, i s'imaginava que era un d'aquells personatges a qui les grans esperances anaven a cercar. Algunes nines més petites se n'anaven amb una maleta buida, però se n'anaven. I no havien llegit mai aquell llibre, ni cap altre. Ella es quedava allà, sota els llençols o caminant sobre les fulles caigudes dels arbres que vorejaven l'era; mai no se n'anava amb cap maleta. Tenia aquell llibre. Quan l'acabava, el tornava a començar. La mare Salvadora li'n prometia un de nou, però a ella ja no li importava gens no tenir-ne d'altre. Aquell guardava impresa la clau del seu futur. Només calia esperar un poc més.

Mitja hora després, na Blanca dormia profundament, i Charles Dickens s'acostà al llit per tapar-la bé amb el cobertor. Es tornà a asseure al seu lloc i es quedà una bona estona mirant-la. Passaren hores, i Dickens no es mogué del seu costat.

—Mira, Gina, la mare ha escrit un conte sobre una nina ballarina que no té tutú.

—Ah sí? I què li passa?

—Com que no té tutú i és el dia de l'actuació de final de curs, la professora s'enfada molt i la renya, perquè ella balla en la primera fila. La vol castigar darrere de tot, però no ho pot fer perquè li destrossaria el ball. Només se li acut disfressar-

la de manera diferent de les altres, i així ella sembla l'estrella de tooootes les ballarines.

–Quina gran idea! –exclamà na Gina–. La mare te'l va llegir?

–No, ni tan sols sap que el guard. El va tirar al fems, amb un munt de fulls, però jo el vaig trobar i el vaig amagar.

–No sé per què la teva mare té aquest terrible costum.

–Jo tampoc.

En Samuel Estelrich s'acota a deixar un sobre per davall de la porta de na Gina. És una nota de disculpa, pel que va passar ja fa dies al bar. Ell no s'havia comportat mai d'aquella manera. Feia molts anys que no bevia. Que no bevia tant. La volia veure per disculpar-se en persona i poder fer alguna cosa per ella, o convidar-la a un cafè per parlar una estona. Tal vegada si li explicava tot el que li havia passat els darrers mesos, ella ho entendria. No té amics en aquella part de la ciutat. No té gaires ganes de veure ningú, tampoc. Ha rebut un cop molt fort. Molt fort.

«Senyora Gina, esper que m'accepti aquesta nota i les meves disculpes: el meu comportament aquella nit desafortunada al bar on treballa va ser imperdonable. Voldria dir-li que jo som una persona educada i que aquell vespre havia begut més del compte. M'agradaria poder explicar-li el que

m'ha passat aquests darrers mesos. No és una excusa, de totes maneres. M'acceptaria una invitació a un cafè per parlar una estona? No conec gaire aquesta part de la ciutat. Triï vostè mateixa el lloc i el dia. Per favor, deixi'm parlar amb vostè. Gràcies».

Està content amb la seva nota i creu que na Gina li dirà que sí.

Just quan s'ajup, na Gina obri la porta. Que passa res?, pregunta espantada.

Ell s'aixeca i li allarga un sobre. És una nota de disculpa, diu. Volia, volia..., i no li surt res. Pensa que na Gina està molt guapa amb el nou pentinat. Els rínxols li semblen diferents. Li agradaria abraçar-la. Encara té molts de no vull que em deixis dins el cap. Na Gina estaria encantada que un home com aquell –perquè està segura que no és com semblava l'altra nit– li digués sinceres paraules d'amor a l'oïda. Encara no n'ha sentit mai. Començar per unes disculpes no estaria gens malament. S'ha de disculpar?, li pregunta. Per què? Ell diu: no volia molestar-la l'altre dia al bar, quan vostè em va servir una copa. Podria convidar-la a fer una volta, a prendre un cafè? És que ella anava de compres, per al viatge: me'n vaig d'aquí a tres dies a unes proves i la meva roba ja no és gaire nova. S'avorrirà. No som bona companyia avui. Però ell s'avança a unes possibles paraules que el decebin encara més: no digui això, no em faria res acompanyar-la. Encara més, m'encantaria.

I se'n van cap a l'avinguda, en direcció a un centre comercial. Ell pensa que tal vegada aviat arribarà el dia en què podrà abraçar-la. Ella creu que de tot quant necessita, aquell home en deu saber molt.

En Waldo no ha tornat a dir res de l'esmòquing. Na Blanca es recorda d'un jersei de coll alt que ell tenia. No va estar content fins que se'l va haver comprat. Era igual que el que portava Menuhin en un documental. Vull un jersei com aquest –havia dit en Waldo–; semblaré en Menuhin. I na Blanca s'havia passat l'horabaixa en uns grans magatzems remenant prestatgeries de jerséis, cercant la talla del seu home. Quan se'l va emprovar, el va trobar molt guapo, molt interessant. Sembles un violinista important, un intel·lectual. O un compositor. Ell s'imaginà que era un compositor que tenia molta feina, que havia de fer per encàrrec la música d'un ballet, o una òpera moderna. Que viatjava per Europa i per Amèrica. Aquest jersei tenia uns efectes immediats dins el cervell d'en Waldo. Al principi –durant els primers anys– també el va tenir en el cervell de na Blanca. Es creien de veritat les imatges que els passaven per la ment. Tot anava bé. Et poses un jersei i tot funciona.

I l'esmòquing? Què ha passat amb la seva darrera petició? Na Blanca no li ha contestat. I no ha obtingut cap resposta. S'ha quedat sense saber si

a la fi se l'ha pogut comprar o no, si té feina o no. I ja no li importa gens.

Què ha fet? Ha mirat què hi ha dins la seva guardiola, ha ajustat la llibreta al banc, ha trescat dins les seves bosses i ha reunit els cent cinquanta euros per al curset de na Cecília. Sap que s'haurà d'estar de moltes altres coses fins que acabi el mes, però es treu un pes del damunt quan al vespre, després de l'escurada, s'asseu al sofà, agafa llapis i paper i comença a escriure alguna cosa d'un jersei negre de coll alt que fa que qui se'l posa es cregui tot quant vol sobre ell mateix. Riu bastant, ella sola, del que escriu. Segurament demà ni es recordarà de tot això.

Na Blanca va treure unes galetes de mantega del rebost. Eren d'una marca barata del supermercat. Si en compraves dues capses, et regalaven una plata per a amanides. Ella ara aprofita totes les ofertes, i ja ha acumulat un grapat d'objectes que no utilitza però que tal vegada en algun moment podrà necessitar.

—Vol una galeta, senyor Dickens?

—Oh, sí. Aquestes de mantega m'agraden molt. Però sap què?, no em digui cada vegada senyor Dickens, per favor. Em pot dir Charles..., o millor em digui Boz, que és com em coneixen els meus amics més íntims.

—No crec que jo em pugui considerar una amiga íntima...

–Bé, tenint en compte la manera com ens hem conegut, podria començar a considerar-ho, no li sembla?

Na Blanca va somriure. Li havia sonat com un honor. Un honor que no podria explicar mai a ningú.

–Deu ser molt dur per a una dona jove com vostè patir aquesta malaltia.

–Sí, és terrible, no ho negaré. Cansa. Et va llevant les ganes de... –Però no li paregué oportú acabar la frase.– Na Cecília, la meva filla, es mereix tots els meus esforços per continuar endavant. Aquest mal de cap no té remei.

–No digui això. L’home ha arribat al segle XXI. Em va fer por guaitar per la finestra de la seva habitació, mentre vostè dormia.

–No deu entendre res.

–Jo em pensava que vostè sabia per què som aquí, i què hi faig.

–No en tenc ni idea.

–Fantàstic, doncs...

–Vol una altra galeta? –preguntà na Blanca, acostant-li la capsa metàl·lica.

–Sí, gràcies.

Després, Dickens agafà la tassetta i begué el cafè a petits glops. S’acabava d’adonar que tots dos estaven igualment perduts en una situació bastant absurda. Però com que era un home molt acostumat a la ficció, tampoc no se’n va preocupar gaire.

Na Blanca li preguntà:

–I on és, quan no és aquí?

–Enlloc. Som mort, jo. Vaig morir el nou de juny de 1870 d'un atac cerebral. I de sobte em trob en la seva habitació, llegint en veu alta *Grans esperances*. Què li sembla?

–Comprenc que per a vostè ha de ser un trasbals. No entenc res, la veritat. No sé què pot haver passat. Però jo el sent, el veig... Vostè és aquí, no?

–És clar que som aquí! Toqui'm!

Na Blanca agafà la mà freda de Charles Dickens i ell la va estrènyer.

–És que darrerament tenc moltes coses al cap. Per això l'hi deia. Em sap greu causar-li problemes.

–Problemes, diu?

–Quina paraula utilitzaria vostè?

–No ho sé. Deixem-ho estar. Se m'acut que potser ara comença el temps de les seves grans esperances.

–Oh, no. Aquest temps ja va passar. I no varen tenir efecte. Tot va sortir tort.

–Podria haver-li estat concedida una segona oportunitat. Miri, quan jo era petit ja volia ser un triomfador, una persona important. I què em va passar? Que em posaren a treballar a dotze anys a una fàbrica de betum. Jo no em vaig poder recobrar mai d'aquell cop: tot el dia en un lloc ombrívol, brut, entre rates, aferrant etiquetes als pots de betum per sis xílings la setmana. Aquella humi-

liació em tornava sempre a la ment, dia rere dia, fins i tot molts anys després, quan ja era famós i tenia doblers i una família. Però el record amarg d'aquells anys em va posar al davant unes noves grans esperances i més ganes de fer coses. La resta ja la sap, no?

—No tota. Hi ha coses que només deu saber vostè.

—Sí, té raó. Però d'aquestes coses ja en parlarem un altre dia. O no. M'estimaria més no tornar-la a veure; això significaria que està bé.

—Gràcies, però ens tornarem a veure. Segur. Jo, per si de cas, compraré més capses de galetes.

Després afegí:

—Ara torn.

I entrà al lavabo. Es rentà la cara i es pentinà. Es trobava molt millor.

—Ha sobrat cafè. En vol una mica més? —preguntà en sortir.

Però quan tornà a la cuina, en Boz ja no hi era.

La bústia és plena de sobres. Hi ha una carta d'en Waldo per a na Cecília. També hi ha dues cartes del banc. Un altre sobre és del rebut de l'electricitat, el primer que ha obert. Si no paga abans d'una setmana, li'n tallaran el subministrament. Les del banc no són gaire millors. N'hi ha una que és per informar-la del mal estat del seu compte. L'altra

és de publicitat. Si pagues amb la VISA entres en el sorteig d'un viatge i una coberteria de plata.

Encara falten uns quants dies perquè cobri l'atur. És a dir, es troba en una situació d'emergència. Haurà de demanar doblers a na Gina per pagar la llum, i això li fa molta vergonya. Na Cecília és al curs de ballet. Ella agafa la bossa i surt cap a la parada d'autobús per anar a cercar-la. A l'entrada es troba el senyor Estelrich, i pensa que li hauria de donar el condol.

—Senyor Estelrich, na Gina m'ha contat el que li ha passat. No sé si em coneix. Som la seva veïna. De vegades la meva filla fa molt de renou.

—Ah, no. No es preocupi, per favor. I gràcies. Na Gina em va parlar de vostè. Gràcies.

Na Blanca comença a notar un nus a la gargamella i s'adona que una llàgrima se li comença a formar a l'ull.

—Oh, no es posi així. Hem de prendre la vida com ve...

Ella explota en un sanglot.

—Que no es troba bé?

—Sí, sí. No és res.

—Vol un mocador? —pregunta ell, i es treu un mocador de tela, amb una essa i una e brodades en un cantó.

—Gràcies. És un mal dia. Res més. No està bé que plori, així com es deu trobar vostè.

—No passa res. Tots en tenim, de dies dolents, no? Vol que l'acompanyi a algun lloc?

–No cal, gràcies. És molt amable. Ja ens veurem.

Na Blanca enfila carrer amunt amb el mocador a la mà. No sap com se'n sortirà. Rere la parada de l'autobús hi ha un supermercat. Decideix entrar-hi a comprar berenar per a la filla i, just vora la caixaera, veu un rètol que diu: «*Se precisan carniceros/as, reponedores y cajeras con o sin experiencia. Preguntar por Mari Carmen*». No s'ho pensa.

–Perdona, que hi és na Mari Carmen? –li pregunta a la caixaera.

–*No, sólo viene por las mañanas.*

–És per això de l'anunci.

–*¿Tienes experiencia?*

–No.

–*¿No eres carnicera?*

–*No, pero podría hacer de reponedora.*

–*Ah, vale. Pues trae mañana tu currículum, sobre las diez. Mari Carmen viene a las diez.*

–Gràcies. Fins demà.

–*Hasta luego* –diu la caixaera, sense deixar de fer la seva feina.

Na Blanca se'n va més contenta. Agafa l'autobús i es col·loca vora la finestra de socors, com sempre, tot i que hi ha seients buits. Mira els carrers, els arbres, veu el cel més blau, i respira. Adéu a les factures impagades. Mira les flors de la Rambla. En podrà comprar algunes, pensa. I posarà cortines a la sala i compraré el millor tutú a na Cecília el pròxim fi de curs i tres jocs de sabatilles

i calces de color rosa. S'adona que no li ha comprat berenar. Però aviat ja no farà tants de descuits, perquè podrà deixar les pastilles. No tindrà migranya, perquè no els faltaran res i la bústia sempre estarà buida.

Al principi tot serà etern. Tot serà sempre com ara. En el fons en Waldo era encantador. Quan arribaven a un lloc nou i desconegut per a tots dos sempre li feia la mateixa pregunta. T'havien besat mai davant d'aquesta església? No? T'havien besat mai en aquest carrer? I en aquesta plaça? T'havien besat mai dins un tren? T'havien besat mai davall d'aquest arbre mentre queia una pluja molt forta i no parava cap taxi? No. No. No. No m'havien besat mai. Ni aquí ni enlloc. No. Veuràs com serà quan canviï d'estació.

Un venedor d'enciclopèdies ha entrat a l'edifici. Ha tocat al portal de na Gina. Ella avui ha decidit començar a fer les maletes i està molt enfeïnada pensant què s'endú i què deixa. La roba serà molt important. El seu aspecte és primordial. No pot atendre cap visita inoportuna. Tampoc no necessita cap enciclopèdia. I el venedor no està malament, però això ja ha passat a la història des que va sortir amb en Samuel de compres. Li tanca la porta molt amablement.